

Vladimír Dyk

LOVCI LIDÍ

Revizorské humoresky

COSMOPOLIS

Vladimír Dyk

LOVCI LIDÍ

Revizorské humoresky

Grada Publishing

Úvod

Čím delší dobu tuto práci dělám, tím větší nutkání mám o tom všem napsat... Poodhalit zde mýty, vysvětlit dohady a polopravdy. Ukázat nás v pravém světle, bez obalu a přetvářky.

Kusé informace, které se dostanou ven přes tiskové oddělení, jsou oficiální stanoviska pro média... nic víc, nic míň. Já vám pootevřu přísně střežená vrátka a podělím se s vámi o mnoholeté působení v jednom z nejzvláštnějších povolání, co znám...

Jak jsem si domluvil nové zaměstnání

Byla zima roku 1989, sváteční atmosféra se dala krájet. Z každého dýchala slavnostní nálada a trikolóru jsme viděli snad všude kolem nás. I já ji hrdě nosil, viditelně připnutou na klopě svého obnošeného hopsafráčku. Tehdy jsem dojížděl za prací do třicet kilometrů vzdáleného Brna a pak ještě speciálním busem dál za město. Přijížděl jsem na hlavní nádraží, bylo nutné přesunout se na smluvené místo odjezdu a jinak než tramvají to nešlo. Za ty dvě zastávky přece nebudu platit a v pět ráno i revizor spí, říkám si a jedu.

Ouha, nespál...

Ale já to měl vychytané. Stál jsem u prostředního značkovače s lístkem v ruce, a když jsem zaslechl známé „revize jízdenek“, urychleně jsem si cvaknul a dělal spícího brouka. Samozřejmě že sluchu pana revizora, po-staršího vousatého muže v šedém těžkém zimáku, moje cvaknutí jízdenky neušlo a hned se ke mně začal hnát napříč přeplněnou tramvají se slovy: „To již neplatí, to je značení při kontrole!“

Ale já byl mladý, omámen zvláštní touhou po dobrodružství, k tomu ta trikolóra na mé klopě... No, vzdát jsem se bez boje rozhodně nechtěl a stál jsem si na svém, že mám označeno. Pan kontrolor se rozčiloval, hopsal jako čertík, jízdenku mi vyrval z ruky a vztekle roztrhal, ale já neuhnul, na zastávce vystoupil, zamával mu a popřál pěkného dne. Málem ho trefilo. A za necelý rok jsem byl jeho nový spolupracovník. Cesty osudu jsou fakt nevyzpytatelné...

Když jsem jednoho krásného letního dne zaklepal na dveře vedoucího přepravní kontroly, netušil jsem, do čeho lezu. A to jsem byl ctižádostivý mladý muž s kariérou folkového muzikanta, kdy mi svět – dle mého naivního mozečku – ležel u nohou a nic mě již nemohlo překvapit... Jak hluboce jsem se tehdy mýlil. Mohlo. A jak. Tak třeba Baltazar a Preclík. Na ty dva nikdy nezapomenou. Byl jsem jim přidělen na zácvik. Povím vám, zlatá vojna. Ale nepředbíhejme a pěkně popořadě...

Staré oprýskané dveře, co neviděly nový nátěr již hodně dlouho, byly zavřené. Okolní klid narušoval jen tikot hodin nad nimi. Tak jdeme do toho, říkám si a klepu.

„Dále,“ ozve se hluboký mužský hlas.

Odhodlaně беру za kliku a otevírám. Muž v kanceláři lehce pokynul hlavou a se zájmem si mě prohlížel.

„Kubásek jméno mé, Kubásek Daniel, pane vedoucí,

tak jsem tady, jak jsme se domluvili,“ soukal jsem ze sebe a v duchu odhadoval svého nového potenciálního šéfa.

„Sojka. Těší mě,“ jeho stisk byl rychlý a pevný. „Posadte se, pane Kubásek... poslouchám.“

Při těchto slovech, sedaje do svého pohodlného křesla, mi gestem ukázal místo naproti. Poděkoval jsem a zabořil se do toho nejprosezenějšího ušáku, co jsem zažil. No, zabořil... Spíš jsem tam tak nějak celej zapadl. Jak z toho vylezu, to ví snad jen bůh, pomyslel jsem si a začal vyprávět svůj příběh... Domluvili jsme se rychle.

„Tak pane Kubásek, vy se ostříháte a já vás беру,“ s úsměvem pronesl vedoucí.

Blesklo mi hlavou, že jsem ještě nesundal delší vlasy, coby image folkového řádění, a přitakal jsem: „Ok, platí, takže prvního jsem tu.“

Můj nový vedoucí hbitě vyskočil a s netajenou škodolibostí čekal, jak se vydrápu ze svého ušáku. Tu radost mu neudělám, blesklo mi hlavou a začal jsem na křesle provádět excelentní gymnastiku, za kterou by se nemusel stydět vrcholový sportovec. Ke cti vedoucího bylo, že zachoval vážnou tvář, ke cti mé, že jsem zvítězil a z toho monstra vylezl. Potůčky potu se mi na zádech slévaly v jednu divokou řeku, a já byl rád, že najednou stojím na ulici a dýchám svěží, čerstvý vzduch.

Byl konec krásného léta roku 1990 a právě jsem si v Brně domluvil své nové zaměstnání.

Smutná řecká bohyně

Nedá se říct, že bych byl nějak zvlášť ostýchavý a nesešmělý, nejsem ani žádný Mirek Dušín, ale když jsem prvně nastoupil do nové práce, spadla mi brada.

Znám hodně pepných výrazů určených k nadávání, ale tady jsem zjistil, že jsem naprostý žabař. Nechci zde všechny tyto výrazy ventilovat, proto je s vaším dovolením nahradím již zlidovělým slovem „vole“. Za všechno můžou pánové Baltazar s Preclíkem, kterým jsem byl přidělen na zácvik.

Baltazar pokýval hlavou a se slovy „Zdar vole!“ mě přátelsky plácl po zádech tak, že jsem divoce zalapal po dechu a moje levá lopatka jen velmi špatně chápala, proč již není na svém původním místě.

„Odkud seš?“ zjišťoval Preclík a Baltazar pokračoval: „Vem si věci, vole, a padáme schrastit love na sváču.“

Tehdy jsem ještě nevěděl, co všechno budu ke své nové práci potřebovat, proto jsem vzal bundu a vyrazil.

„Vole, kam jdeš, kde máš desky, tužku a noty?“ ječel Baltazar. „Kdo tě sakra zaučoval, vole?“

„Balco, brzdi! Zaučit ho máme my dva,“ snažil se ho vrátit do reality Preclík, ale šlo to jen velmi ztuha.

Když jsme si ujasnili, kým jsem já a kým oni, konečně jsme vyrazili do terénu. Chlapci se rozhodli, že pojedeme z Hlavního nádraží na Mendlák tramvají číslo jedna. Ta jezdí převážně složená ze dvou, dnes i tři vozů. V naší hantýrce se jim říká „áčko“, „béčko“, po-případě „céčko“.

Přijelo dvojče a Baltazar zavelel: „Padáme do béčka na zadní plošinu.“

Nebylo tam moc lidí, tak jsme v klidu nastoupili, já se pevně chytil madla a pozoroval, co se bude dít. Prec-lík prošel celým vozem dopředu a začal kontrolovat zpět proti nám. Baltazar mu šel odzadu naproti. Vidí na sebe, vidí na lidi, teoreticky neuteče ani myš. Zdá se to být dobrá taktika.

„Co čumíš, pako! Pojď sem!“ vytrhl mě Baltazarův bu-rácející hlas ze snění. „Budeš psát hlášenu.“

Ti z vás, co se někdy s tramvají osobně setkali, dobře ví, že to není nijak klidné ani pohodlné cestování. Všude to drncá a hází, a když řidič projede rychleji výhybkou či zatáčkou, máte co dělat, abyste nespadli ze sedadla na zem nebo se neposadili sousedovi – v lepším případě sousedce – na klín. Vrávoravým krokem a s omluvným „promiňte, s dovolením“ jsem se jal protláčet skrze ces-tující směrem k Baltazarovi.

„Vole, co se jich prosíš. Ti uhnou, seš přece revizor!“ zaburácel podrážděný hlas mého učitele.

Efekt to určitě mělo. Lidé se najednou rozestoupili a já prošel, přesně jako v pohádce o kouzelném dědečkovi. I když taková idylka to zase nebyla. Dav hučel a vzduch kolem se dal krájet. Nevraživé pohledy cestujících jsem raději nevnímal a byl jsem rád, že jsem ve zdraví dohopsal až k nešťastníkovi. Tedy vlastně nešťastnici...

Dlouhé, mírně vlnité, hnědočerné vlasy jí padaly až na ramena. Obličej téměř dokonalý. Rovný majestátný nos a plné rtíky. Dlouhé řasy zakrývaly ještě hezčí vyzývavé oči a ten její uhrančivý pohled... Všechny ty krásné řecké sochy modelovali určitě podle ní.

Vše se ve mně vzbouřilo. Toto stvoření nemůže jet načerno. To musí být nějaký omyl. Nedorozumění. Prostě tu jízdenku ztratila, nebo ji někdo vzal. Ten její smutný pohled, kterým mě obdarovávala, jasně říkal: udělej s tím něco, zachraň mě!

Ne, ne! Ta pokutu v žádném případě nedostane, o to se postarám!

„Tak vole, na co čekáš, dělej, nejsme tu celý den!“ zařval mi do ucha Baltazar podávaje mi její občanku. „Když nebudeš něčemu rozumět, stojím vedle, a pohni!“

Moje předsevzetí na její záchranu se rozsypalo jako domeček z karet. Bylo jasné, že pokutě neujde. Rozklepanýma rukama jsem začal vypisovat hlášenko, a za

Baltazarova neustálého peskování a opravování jsem dílo zkázy dovršil.

„Tak slečno, tady jeden podpis a do dvou dnů uhradit.“

Ani nevím, jak jsme vystoupili a dostali se ven. Preclík mě chválil, že to napoprvé šlo a že se do toho všeho dostanu, ale já nic nevnímал. Neustále jsem ji měl před očima.

Vlastně i dnes po letech, když znovu a znovu vypisuji hlášku, ji stále vidím... Tu krásně smutnou řeckou bohyni.

Bezdomovkyně

Občas bloumám městem a pozoruji, jak každý někam pospíchá. Rád zajdu do kavárny a na letní zahradce popíjím dobrou vídeňskou kávu. Labužnický vyjídám sladkou šlehačku a dávám si bedlivě pozor, aby ani kapka nepřišla nazmar. Každou lžičku si náležitě vychutnávám a natahuji slastný okamžik, jak jen se dá. Usrkávám horký nápoj a vytěšňuji z hlavy všechny zbytečnosti. Omámen vůní kávy pozoruji okolí a je mi naprosto fajn.

A pak jsem ji uviděl. Mihla se v davu lidí. Nebyl jsem si zcela jistý, ale když se ke mně blížila, poznal jsem ji zcela jasně. Čas se u ní nejspíš zastavil. Jen pár stříbrných pramínek a něco vrásek navíc. Skoro stejná jako před lety.

Kontroloval jsem tehdy trasu z Tomkova náměstí na Starou Osadu a čekal na zastávce, co přijede. Byl právě začátek zimy a čerti se asi zbláznili. Studený severák záležal naprosto všude a zmrzlé kapky bodaly jako špendlíky. Nebylo kam se schovat, a jak už to bývá, nejelo

vůbec nic a z každé minuty byla hodina. Když mi zima dala patřičně najevo, kdo je tady pánem, z husté bílé stěny se vynořil autobus. Při myšlence vyhrátého dostavníku mi zaplesalo srdéčko. Z něj vystoupím až na konečné, říkám si a nastupuji do zadních dveří. Příjemné teplo mě ovanulo do tváře a po chvilce rozkoukání jsem si začal všimnout lidí ve voze. Starší pán sedící na zadním sedadle určitě šalinkartu má a ženě vedle bude jistě přes sedmdesát, tak se mrknu kousek dál.

„Dobrý den, revize jízdenek prosím,“ oslovuji dámu středního věku. „Děkuji, v pořádku.“

Otáčím se na mladíka vedle a pokračuji v kontrole. Vše ok, a tak postupuji směrem k řidiči, když mě něco praští přes nos. Taková ta špatně identifikovatelná vůně, co se s ní setkáme poblíž každého přeplněného kontejneru na odpadky. Rychle nacházím její zdroj. Postarší, nedbale oblečená žena s rozčuchanou, krátce střiženou čupřinou na hlavě, obsadila celou čtyřku kousek za druhými dveřmi. Když jsem opatrně přistoupil blíž, tedy na relativně dýchateľnou vzdálenost, všiml jsem si mnoha tašek rozprostřených na volných sedadlech kolem ní. První, co mě napadlo, je slovo „smeťák“ a polilo mě horko. Všichni ve voze na mě upřeli své zvědavé pohledy a čekali, co udělám. Najednou neměli nic jiného na práci než mě pozorovat. Dokonce i pán, který s velkým zaujetím četl knihu, ji zavřel a tázavě se na mě zadíval. Asi

předpokládal, že naše jednání bude mnohem akčnější než to, co právě četl. Nadšený jsem z jeho projevené důvěry rozhodně nebyl.

Místo prvního dějství – autobus. Hlavní postavy – revizor a bezdomovkyně. Hlediště zaplněno. Děkuji všem za projevenou důvěru. Pokusím se nezklamat... Bylo mi jasné, že začátek nemůžu odkládat do nekonečna a že do toho kyselého jablka musím nakonec kousnout. Čím dříve, tím lépe. Rychle formuji v hlavě taktiku, nadechnu se a přistupuji k problémové osobě.

„Dobrý den, revize jízdenek prosím.“

„Co chceš, nic nemám,“ ozval se hluboký, silně nakřáplý hlas.

„Tak prosím váš občanský průkaz,“ snažím se být mírný a zdvořilý.

„Ti říkám, že nic nemám, a odprejskni!“

Evidentně mé slušné chování nijak nezapůsobilo, a jak se osoba začala vrtět, libá vůně ještě zesílila.

Dobrá, takže jinak: „Paní, kde bydlíte? Na další zastávce si vystoupíme.“

„Seš slepej?“ vyštěkla. „Nikam nejdu! Všechno, co mám, je v těch kabelách, a zkus na ně, hajzle, hrábnout.“

No, to je zase pacient, říkám si a volám policii. Já ji tahat z vozu nemůžu, od toho jsou strážníci. Naštěstí měli hlídku poblíž konečné, tak snad brzy přijedou.

„Paní, tak mi zatím nadiktujte své údaje, než přijede